

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ต้องนำมาใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรไม่คาดหวังกับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี พ.ศ. 2543-2547 เรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในบทที่ 4 จะนำเสนอผลการศึกษาตามวิธีการศึกษาที่ได้อธิบายไว้ในบทที่ 3 โดยผลการศึกษาจะแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 กล่าวถึงจำนวนตัวอย่างที่นำมาใช้ในงานวิจัย

ส่วนที่ 2 เป็นการสรุปข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรที่ไม่คาดหวังที่มีต่อระยะเวลาในการประกาศผลกำไรประจำปี ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ
2. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)
3. การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis)

4.1 ลักษณะเบื้องต้นของข้อมูล

ตารางที่ 4.1 จำนวนข้อมูลที่สมบูรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ปี พ.ศ.	จำนวน	ร้อยละ
ปี 2543	265	19.35
ปี 2544	280	20.44
ปี 2545	278	20.29
ปี 2546	275	20.07
ปี 2547	272	19.85
รวม	1,370	100

ตารางที่ 4.1 สรุปกลุ่มตัวอย่างในปี พ.ศ.2543 – 2547 ที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งสิ้นจำนวน 1,370 ตัวอย่าง โดยแต่ละปีมีจำนวนบริษัทที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 19.35 ในปี พ.ศ.2543 ร้อยละ 20.44 ในปี พ.ศ.2544 ร้อยละ 20.29 ในปี พ.ศ.2545 ร้อยละ 20.07 ในปี พ.ศ.2546 และร้อยละ 19.85 ในปี พ.ศ.2547

4.2 ข้อมูลเชิงพรรณนาของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ในการนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา ผู้วิจัยได้ตรวจสอบค่าผิดปกติของตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งอาจจะแสดงค่าที่สูงหรือต่ำมากผิดปกติทำให้มีผลต่อการวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาตัดข้อมูลที่มีค่ามากกว่า Percentile ที่ 95 และมีค่าต่ำกว่า Percentile ที่ 5 ออกจากการวิเคราะห์ จากการตรวจสอบพบว่ามีข้อมูลที่มีค่าผิดปกติจำนวน 427 ตัวอย่าง จึงตัดข้อมูลดังกล่าวออกจากการวิเคราะห์เนื่องจากมีค่าที่ผิดปกติ (Outlier) หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum : Min) ค่าสูงสุด (Maximum : Max) และค่ามัธยฐาน (Median) ข้อมูลของตัวแปรที่สนใจศึกษาสามารถนำเสนอได้ตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าสถิติพื้นฐาน

Variable	Mean	S.D.	Min.	Median	Max
LAG1	14.74	7.88	2	14	33
LAG2	58.57	2.55	50	59	68
OPINION	0.47	0.49	0	0.00	1
UE1	0.99	5.19	-14.25	0.49	23.85
UE2	0.51	4.52	-14.28	0.16	23.60
UE3	1.23	5.36	-19.92	0.57	51.46
UE4	0.63	4.40	-17.95	0.23	32.73
SIZE	2.67	0.58	0.90	2.55	4.89
LEVERAGE	0.41	0.57	0.01	0.32	8.38
AUDRLT	44.09	2.01	41.02	43.39	50.76
N = 943					

LAG1 หมายถึง ระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปี วัดค่าโดยระยะเวลาตั้งแต่วันที่ในรายงานผู้สอบบัญชีจนถึงวันที่ตลาดหลักทรัพย์ได้รับงบการเงิน (หน่วย : วัน)

LAG2 หมายถึง ระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปี วัดค่าโดยระยะเวลาตั้งแต่วันสิ้นงวดบัญชีจนถึงวันที่ตลาดหลักทรัพย์ได้รับงบการเงิน (หน่วย : วัน)

OPINION หมายถึง ประเภทของรายงานผู้สอบบัญชี วัดค่าโดยกำหนดให้รายงานผู้สอบบัญชีแบบที่เปลี่ยนแปลงไปเท่ากับ 1 และรายงานผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขเท่ากับ 0

UE1 หมายถึง กำไรที่ไม่คาดหวัง วัดค่าโดยกำไรที่คาดหวังจะเท่ากับกำไรสุทธิต่อหุ้นในปีที่แล้วบวกด้วยค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงกำไรในอดีต หลังจากนั้นนำกำไรสุทธิต่อหุ้นที่เกิดขึ้นจริงลบกับกำไรที่คาดหวัง (หน่วย : บาทต่อหุ้น)

UE2 หมายถึง กำไรที่ไม่คาดหวัง วัดค่าโดยกำไรที่คาดหวังจะเท่ากับกำไรสุทธิต่อหุ้นในปีที่แล้ว หลังจากนั้นนำกำไรสุทธิต่อหุ้นที่เกิดขึ้นจริงลบกับกำไรที่คาดหวัง (หน่วย : บาทต่อหุ้น)

UE3 หมายถึง กำไรที่ไม่คาดหวัง วัดค่าโดยกำไรที่คาดหวังจะเท่ากับกำไรจากกิจกรรมปกติต่อหุ้นในปีที่แล้วบวกด้วยค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงกำไรในอดีต หลังจากนั้นนำกำไรจากกิจกรรมปกติต่อหุ้นที่เกิดขึ้นจริงลบกับกำไรที่คาดหวัง (หน่วย : บาทต่อหุ้น)

UE4 หมายถึง กำไรที่ไม่คาดหวัง วัดค่าโดยกำไรที่คาดหวังจะเท่ากับกำไรจากกิจกรรมปกติต่อหุ้นในปีที่แล้ว จากนั้นนำกำไรจากกิจกรรมปกติต่อหุ้นที่เกิดขึ้นจริงลบกับกำไรที่คาดหวัง (หน่วย : บาทต่อหุ้น)

SIZE หมายถึง ขนาดของกิจการ วัดค่าโดย Logarithm ของทุนจดทะเบียนที่เรียกชำระแล้ว (หน่วย : ล้านบาท)

LEVERAGE หมายถึง สถานภาพทางการเงิน วัดค่าโดยอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (หน่วย : เท่า)

AUDRLT หมายถึง ระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงิน วัดค่าโดยใช้ตัวแบบของ Owusu-Ansah (2000) ซึ่งอ้างอิงในงานวิจัยของ Boonlert-U-Thai และคณะ (2002) สำหรับประมาณระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงิน (หน่วย : วัน)

จากตารางที่ 4.2 บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยผลการดำเนินงานสู่สาธารณชนหลังจากผู้สอบบัญชีตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว (LAG1) โดยเฉลี่ย 14 วัน สำหรับระยะเวลาในการนำส่งงบการเงินนับจากวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี (LAG2) โดยเฉลี่ย 58 วัน ซึ่งใกล้เคียงวันสุดท้ายที่ตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนต้องนำส่งงบการเงินประจำปีที่ผ่านมาจากการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีภายในเวลา 60 นับจากวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี สังเกตได้ว่าช่วงห่างที่เกิดขึ้นโดยเฉลี่ย 44 วันเป็นระยะเวลาที่ผู้สอบบัญชีใช้ในการตรวจสอบงบการเงินประจำปี (AUDRLT)

นอกจากนี้ยังมีบางบริษัทที่นำส่งงบการเงินต่อตลาดหลักทรัพย์ในเวลาที่รวดเร็วซึ่งพิจารณาจากค่าต่ำสุด ของ LAG1 พบว่าใช้เวลา 2 วันหลังจากวันที่ในรายงานผู้สอบบัญชี และบางบริษัทเปิดเผยผลการดำเนินงานสู่สาธารณชนนับจากวันสิ้นงวดบัญชี (LAG2) โดยใช้เวลา น้อยที่สุด 50 วัน ในขณะที่ระยะเวลาที่ล่าช้าที่สุดที่จะเปิดเผยผลการดำเนินงาน (Max) ใช้เวลา 33 วันหลังจากผู้สอบบัญชีตรวจสอบงบการเงินเรียบร้อยแล้ว (LAG1) และ 68 วันหลังจากวันสิ้นงวดบัญชี (LAG1) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มีบริษัทจดทะเบียนจำนวน 121 ตัวอย่าง (คิดเป็นร้อยละ 12.83) ที่นำส่งงบการเงินช้ากว่าระยะเวลาที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดคือ 60 วัน สำหรับประเภทของรายงานผู้สอบบัญชี พบว่า โดยเฉลี่ยบริษัทจดทะเบียนได้รับรายงานแบบที่เปลี่ยนแปลงไปคิดเป็นร้อยละ 47 และบริษัทจดทะเบียนที่ได้รับรายงานแบบไม่มีเงื่อนไขคิดเป็นร้อยละ 53

สำหรับกำไรไม่คาดหวังที่มีวิธีวัดค่า 4 วิธี พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วกำไรที่ไม่คาดหวังของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ทั้ง 4 วิธีมีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน นั่นคือ 0.99 บาทต่อหุ้น 0.51 บาทต่อหุ้น 1.23 บาทต่อหุ้น และ 0.63 บาทต่อหุ้น ตามลำดับ และมีบางบริษัทที่มีกำไรที่ไม่คาดหวังเป็นลบ (Min) คือ -14.25 บาทต่อหุ้น -14.28 บาทต่อหุ้น -19.92 บาทต่อหุ้น และ -17.95 บาทต่อหุ้น ตามลำดับ แต่ก็ยังมีบางบริษัทที่มีกำไรที่ไม่คาดหวังเป็นบวก (Max) ที่มีจำนวนสูงคือ 23.85 บาทต่อหุ้น 23.60 บาทต่อหุ้น 51.46 บาทต่อหุ้น และ 32.73 บาทต่อหุ้น ตามลำดับสังเกตได้ว่าวิธีการคำนวณกำไรที่ไม่คาดหวังทั้ง 4 วิธีจะต่างกันแต่ผลที่ได้จากค่าสถิติพื้นฐานไม่แตกต่างกันมาก จึงทำให้ผู้วิจัยคาดว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุไม่แตกต่างกัน

หากพิจารณาถึงขนาดของกิจการสามารถสรุปได้ว่า โดยเฉลี่ยขนาดกิจการของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่วัดจาก Logarithm ของทุนจดทะเบียนที่เรียกชำระแล้ว คือ 2.67 ล้านบาท ในขณะที่ขนาดของกิจการ (Min) ในบางบริษัทมี Logarithm ของทุนจดทะเบียนที่เรียกชำระแล้ว 0.90 ล้านบาท และในขณะเดียวกันบางบริษัทก็มีขนาดของกิจการ (Max) อยู่ที่ 4.89 ล้านบาท และสำหรับสถานภาพทางการเงิน พบว่า อัตราส่วนของหนี้สินรวมต่อ

สินทรัพย์รวมโดยเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ 0.41 เท่า เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่าบางบริษัทมีอัตราส่วนทางการเงินนี้ (Min) อยู่ที่ 0.01 เท่า ซึ่งถือว่าต่ำมากแสดงว่ามีความเสี่ยงทางการเงินอยู่ในระดับต่ำ โครงสร้างเงินทุนส่วนใหญ่เกิดจากภายในกิจการ ในทางตรงกันข้ามบางบริษัทมีอัตราส่วนทางการเงินนี้ (Max) อยู่สูงที่ 8.38 เท่า แสดงว่ามีความเสี่ยงทางการเงินอยู่ในระดับสูงมีความเป็นไปได้ว่าบริษัทกำลังประสบปัญหาทางการเงิน

4.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรที่ไม่คาดหวังที่มีต่อระยะเวลาในการประกาศผลกำไรประจำปี

4.3.1 การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ข้อมูลที่จะใช้ในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุได้นั้น ค่าคลาดเคลื่อน (e) จะต้องมีคุณสมบัติตามสมมติฐานที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 ดังนั้นก่อนที่จะวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุจำเป็นต้องตรวจสอบคุณสมบัติทั้ง 5 ข้อที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 เสียก่อน ซึ่งผลการตรวจสอบได้แสดงไว้ในภาคผนวก สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ความคลาดเคลื่อน e เป็นตัวแปรที่มีการแจกแจงแบบปกติ ผลการทดสอบได้แสดงไว้ในภาคผนวก ตารางที่ 5 พบว่า ค่าคลาดเคลื่อนของข้อมูลมีการแจกแจงแบบไม่ปกติ แต่ตามทฤษฎี asymptotic normality (Kutner and Wasserman ; 1996) กล่าวไว้ว่า การมีกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ($n > 30$) ทำให้สามารถใช้ข้อสมมติว่าข้อมูลชุดนั้นมีการแจกแจงใกล้เคียงการแจกแจงแบบปกติ ดังนั้นงานวิจัยจึงถือว่าข้อมูลที่ได้ศึกษามีการแจกแจงใกล้เคียงการแจกแจงแบบปกติ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 943 ตัวอย่าง ซึ่งถือว่ามีความใหญ่ ($n > 30$)

2. ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเป็น 0 เนื่องจากการทดสอบใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Least Square Method) เงื่อนไขข้อนี้จึงเป็นจริงเสมอ ผู้วิจัยจึงไม่ทดสอบเงื่อนไขข้อนี้

3. ค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเป็นค่าคงที่ ผลการทดสอบได้แสดงไว้ในภาคผนวก ตารางที่ 6 พบว่า ค่า P-value ของสถิติ Levene's test มากกว่า 0.05 จึงสรุปว่าค่าแปรปรวนของตัวแปรอิสระทุกตัวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงเป็นไปตามเงื่อนไขการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

4. ค่าคลาดเคลื่อนมีความเป็นอิสระกัน ผลการทดสอบได้แสดงไว้ในภาคผนวก ตารางที่ 7 พบว่า ค่า P-value ของสถิติ Durbin-Watson อยู่ในช่วง 1.5 ถึง 2.5 จึงสรุปว่าข้อมูลของตัวแปร ณ ระดับใด ๆ ของตัวแปรอิสระเป็นอิสระจากกันตามเงื่อนไขการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

5. ความเป็นอิสระของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ผลการทดสอบได้แสดงไว้ในภาคผนวก ตารางที่ 8 พบว่า ถ้าไรไม่คาดหวังมีค่า Tolerance เท่ากับ 0.121 และค่า VIF เท่ากับ 8.256 ในขณะที่ตัวแปรตัวอื่น ๆ มีค่า Tolerance ไม่เข้าใกล้ 0 และค่า VIF น้อยกว่า 10 ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าถ้าไรไม่คาดหวังอาจมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ทั้งนี้การตรวจสอบความเป็นอิสระของตัวแปรอิสระแต่ละตัวสามารถพิจารณาควบคู่กับการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ โดยนำเสนอในส่วนถัดไป

4.3.2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient : ρ) เป็นสถิติในการตรวจสอบระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใดและมีความสัมพันธ์กันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ จากผลการตรวจสอบระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเป็นดังนี้

ตารางที่ 4.3 Pearson Correlations

Variables	LAG2	LAG1	OPINION	UE	SIZE	LEVERAGE	AUDRLT	D _{UE}	UExD _{UE}
OPINION	.153** (.000)	-.008 (.806)							
UE	-.043 (.190)	-.047 (.152)	-.130** (.000)						
SIZE	-.068* (.039)	.035 (.287)	.118** (.000)	.030 (.365)					
LEVERAGE	-.003 (.925)	.029 (.371)	.181** (.000)	-.015 (.649)	-.144** (.000)				
AUDRLT	.131** (.000)	-.167** (.000)	.152** (.000)	-.023 (.477)	.376** (.000)	.341** (.000)			
D _{UE}	-.023 (.483)	.051 (.117)	.074* (.024)	.533** (.000)	.039 (.232)	-.025 (.437)	.002 (.9460)		
UExD _{UE}	.086** (.008)	.003 (.934)	.098** (.003)	.712** (.000)	-.053 (.104)	.063 (.055)	.031 (.339)	-.265** (.000)	
UExOpinion	-.037 (.261)	.018 (.577)	.137** (.000)	.426** (.000)	.007 (.821)	.017 (.613)	-.008 (.798)	-.119** (.000)	.157** (.000)

* Partial Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed)

** Partial correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

() คือ ค่า P-value

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงส่วน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ในกรณี LAG1 ระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงิน ขณะที่ระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีตาม LAG2 มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับประเภทของรายงานผู้สอบบัญชี ระยะเวลาในการตรวจสอบและผลกระทบร่วมระหว่างกำไรไม่คาดหวังกับทิศทางของกำไรไม่คาดหวัง ผลการทดสอบดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมการประกาศกำไรของผู้บริหารในตลาดหุ้นไทยมีความสัมพันธ์กับประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรไม่คาดหวัง กรณีที่ระยะเวลาในการประกาศกำไรรวมระยะเวลาในการตรวจสอบ

นอกจากนี้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ยังสามารถใช้พิจารณาเงื่อนไขข้อหนึ่งในการวิเคราะห์ความถดถอยที่ว่าตัวแปรอิสระต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเองจนก่อให้เกิดปัญหา Multicollinerarity เพราะจะส่งผลให้การวิเคราะห์ผิดพลาดไปจากข้อเท็จจริงได้ ตัวอย่างเช่น ความสัมพันธ์กันเองของตัวแปรอิสระอาจมีอิทธิพลทำให้ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ทั้ง ๆ ที่ความเป็นจริงแล้วตัวแปรอิสระเหล่านั้นอาจไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจจะนำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดพลาดได้

การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามตารางที่ 4.3 ควบคู่กับค่าสถิติ Tolerance และ VIF ที่ได้แสดงไว้ในภาคผนวก ตารางที่ 8 โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละคู่ว่าเป็นศูนย์หรือไม่ หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแต่ละคู่เป็นศูนย์แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง สำหรับการพิจารณาค่าสถิติ Tolerance และ VIF นั้นพิจารณาได้จาก ถ้าค่า Tolerance ของตัวแปรมีค่าใกล้ 0 หรือค่า VIF มีค่ามากกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวใดตัวหนึ่งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระที่เหลือ จากผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% สรุปได้ว่า ประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับทิศทางของกำไรไม่คาดหวังอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ตัวแปรตัวอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กันเอง ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% แต่หากพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ระดับความเชื่อมั่น 99% พบว่า กำไรไม่คาดหวังมีความสัมพันธ์กับผลกระทบร่วมระหว่างกำไรไม่คาดหวังกับทิศทางของกำไรไม่คาดหวังอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผลการทดสอบสอดคล้องกับผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่พิจารณาจากค่า Tolerance และ VIF ที่พบว่า กำไรไม่คาดหวังมีค่า Tolerance 0.121 และค่า VIF 8.256

ทั้งนี้ การศึกษาในครั้งนี้ได้กำหนดค่าสถิติสำหรับการทดสอบไว้ที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.05 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวที่ใช้ในการวิเคราะห์ความถดถอย

เชิงพหุ ยกเว้นประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีกับทิศทางของกำไรไม่คาดหวังไม่มีความสัมพันธ์กันเองจนทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity

4.3.3 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ภายหลังจากการตรวจสอบข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุตามสมการเชิงเส้น เพื่อทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัยตามที่ได้กำหนดไว้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปี

สมมติฐานที่ 2 กำไรไม่คาดหวังมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปี

สมมติฐานที่ 3 ทิศทางของกำไรไม่คาดหวังมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปี

การทดสอบสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ จะทดสอบโดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุตามตัวแบบที่ได้อธิบายรายละเอียดไว้ในบทที่ 3 ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{LAG} = & \beta_0 + \beta_1 \text{OPINION} + \beta_2 \text{UE} + \beta_3 \text{SIZE} + \beta_4 \text{LEVERAGE} + \\ & \beta_5 \text{AUDRLT} + \beta_6 \text{D}_{\text{UE}} + \beta_7 \text{UE} * \text{D}_{\text{UE}} + \beta_8 \text{UE} * \text{OPINION} + \\ & \beta_9 \text{INDUSTRY} + \varepsilon \end{aligned}$$

โดยที่	LAG	คือ ระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปี
	OPINION	คือ ประเภทของรายงานผู้สอบบัญชี
	UE	คือ กำไรไม่คาดหวัง
	SIZE	คือ ขนาดของบริษัท
	LEVERAGE	คือ สถานภาพทางการเงิน
	AUDRLT	คือ ระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินประจำปี
	D _{UE}	คือ ทิศทางของกำไรไม่คาดหวัง
	UE*D _{UE}	คือ ผลกระทบร่วมกันระหว่างกำไรไม่คาดหวังและทิศทางของกำไรไม่คาดหวัง
	UE*OPINION	คือ ผลกระทบร่วมกันระหว่างกำไรไม่คาดหวังและประเภทของรายงานผู้สอบบัญชี

INDUSTRY คือ กลุ่มอุตสาหกรรม

ตัวแปร AUDRLT ผู้วิจัยได้อ้างอิงตัวแบบจากงานวิจัยของ Owusu-Ansah (2000) ซึ่งอ้างถึงในงานวิจัยของ Boonlert-U-Thai และคณะ (2002) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินประจำปี โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และกลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทจดทะเบียนในปี พ.ศ. 2541 โดยกลุ่มตัวอย่างได้ผ่านกระบวนการทดสอบสมมติฐานมาเรียบร้อยแล้ว จึงถือว่าข้อมูลจากตัวอย่างสามารถเป็นตัวแทนของประชากรในปีถัดไปได้ ภายใต้สมมติฐานว่าต้องเป็นตัวแทนภายใต้สภาพแวดล้อมหรือเงื่อนไขที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งงานวิจัยนี้อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับงานวิจัยของ Boonler-U-Thai และคณะ (2002) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเลือกนั้นเป็นบริษัทจดทะเบียนในช่วงหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำตัวแบบของงานวิจัยดังกล่าวมาใช้ เพื่อประมาณระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินในปี 2543-2547

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ สามารถแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (ระยะที่ 1 ตั้งแต่วันที่ในรายงาน ผู้สอบบัญชีจนถึงวันที่ตลาดหลักทรัพย์ได้รับงบการเงิน กรณีกำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 1)

$$\text{LAG 1} = \beta_0 + \beta_1 \text{OPINION} + \beta_2 \text{UE} + \beta_3 \text{SIZE} + \beta_4 \text{LEVERAGE} + \beta_5 \text{AUDRLT} \\ + \beta_6 D_{\text{UE}} + \beta_7 \text{UE} * D_{\text{UE}} + \beta_8 \text{UE} * \text{OPINION} + \varepsilon$$

Explanatory Variable	Predicted sign		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Constant	?	β	16.340**	47.655**	47.076**	47.022**	49.632**
		(t-stat.)	(13.514)	(7.773)	(7.669)	(7.651)	(7.811)
Opinion	?	β	-0.516	-0.062	-0.082	-0.136	-0.761
		(t-stat.)	(-0.947)	(-0.114)	(-0.151)	(-0.245)	(-1.374)
UE (1)	?	β	-0.091	-0.092	-0.149*	-0.202	-0.207
		(t-stat.)	(-1.815)	(-1.853)	(-2.401)	(-1.434)	(-1.493)
Size	-	β	-0.381	0.549	0.506	0.509	0.123
		(t-stat.)	(-0.851)	(1.152)	(1.062)	(1.064)	(0.235)
Leverage	+	β	-0.463	0.413	0.448	0.438	-0.555
		(t-stat.)	(-0.999)	(0.846)	(0.918)	(0.894)	(-1.069)
Audrlt	?	β		-0.779**	-0.776**	-0.776**	-0.698**
		(t-stat.)		(-5.207)	(-5.188)	(-5.180)	(-4.663)
D _{UE}	?	β			0.992	1.071	0.800
		(t-stat.)			(1.528)	(1.567)	(1.183)
UE*D _{UE}	?	β				0.012	0.012
		(t-stat.)				(0.083)	(0.079)
UE*Opinion	?	β				0.060	0.103
		(t-stat.)				(0.558)	(0.976)
Adjust R ²			0.50%	3.10%	3.30%	3.10%	8.00%
F-statistics			2.068	7.123**	6.334**	4.789**	3.933**

N = 943

* และ ** บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.4 สรุปผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุได้ดังนี้ สมการที่ 1 ได้นำประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรไม่คาดหวังซึ่งเป็นตัวแปรที่สนใจศึกษามาทดสอบเพื่อพิจารณาว่ามีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีหรือไม่ รวมถึงได้ควบคุมขนาดของกิจการ และสถานภาพทางการเงินตามผลงานวิจัยในต่างประเทศที่พบว่ามี

ความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไร (Haw และคณะ ; 2003 Owusu-Ansah ; 2000) จากผลการทดสอบ พบว่าประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับระยะเวลาในการประกาศกำไรแต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่ถึงขั้นมีนัยสำคัญ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ -0.516 และค่า t-stat.เท่ากับ -0.947 รวมถึงกำไรไม่คาดหวัง พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับระยะเวลาในการประกาศกำไรแต่ไม่ถึงขั้นมีนัยสำคัญ สำหรับตัวแปรควบคุมทั้ง 2 ตัวแปร พบว่าขนาดของกิจการ และสถานภาพทางการเงินมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างไม่มีนัยสำคัญ สรุปได้ว่าพฤติกรรมการประกาศกำไรประจำปีไม่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งผลดังกล่าวขัดแย้งกับงานวิจัยของ Haw และคณะ (2003) Begley and Fischer (1998) Skinner (1994) และ Givoly and Palmon (1982)

สำหรับสมการที่ 2 ได้นำระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินเข้ามาทดสอบเพิ่มเติมอีก 1 ตัวแปร เนื่องจากงบการเงินที่จะนำส่งให้ตลาดหลักทรัพย์นั้นต้องเป็นงบการเงินที่ผู้สอบบัญชีได้แสดงความเห็นไว้แล้ว จึงทำให้มีระยะเวลาสำหรับตรวจสอบงบการเงินเกิดขึ้น แม้ว่างานวิจัยนี้ได้ตัดระยะเวลาดังกล่าวออกแล้วให้คงเหลือแต่ระยะเวลาที่ผู้บริหารของกิจการจะนำส่งงบการเงินเท่านั้น แต่ระยะเวลาในการประกาศกำไรอาจมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการตรวจสอบได้ถ้าถูกกระทบด้วยปัจจัยเดียวกัน ดังนั้นในสมการที่ 2 จึงนำระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินเข้ามาทดสอบเพิ่มเติม (โดยตัวแปรที่นำมาใช้ในการประมาณระยะเวลาในการตรวจสอบได้แสดงไว้ที่หน้า 46 และผลการวิเคราะห์แสดงที่หน้า 47) ผลการทดสอบ พบว่าระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีอย่างมีนัยสำคัญ ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า แม้ว่าระยะเวลาในการประกาศกำไรจะไม่รวมระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินแต่ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบจากระยะเวลาในการตรวจสอบได้ในขณะที่ประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรไม่คาดหวังยังคงไม่มีอิทธิพลในการอธิบายระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปี

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกำไรไม่คาดหวังกับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีในสมการที่ 1 และสมการที่ 2 นั้น ทำให้ทราบแต่เพียงว่าจำนวนเงินของกำไรไม่คาดหวังมีผลต่อระยะเวลาในการประกาศกำไรหรือไม่ แต่ไม่สามารถแบ่งแยกทิศทางของกำไรไม่คาดหวังได้ว่าบริษัทที่มีกำไรไม่คาดหวังเป็นบวกและบริษัทที่มีกำไรไม่คาดหวังเป็นลบจะมีผลต่อระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีแตกต่างกันหรือไม่ และจากผลการศึกษาของ Givoly and Palmon (1982) Skinner (1994) และ Begley and Fischer (1998) พบว่าบริษัทที่มีข่าวดีกับบริษัทที่มีข่าวไม่ดีจะใช้เวลาในการประกาศกำไรประจำปีแตกต่างกัน ฉะนั้นในสมการที่ 3 ได้นำทิศทางของกำไรไม่คาดหวังเข้ามาทดสอบเพิ่มเติมเพื่อให้ทราบว่าบริษัทที่มีกำไรไม่คาดหวังเป็นบวกหรือ

ข่าวดี และบริษัทที่มีกำไรไม่คาดหวังเป็นลบหรือข่าวร้ายจะมีอิทธิพลต่อระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีแตกต่างกันหรือไม่ จากผลการทดสอบ พบว่าทิศทางของกำไรไม่คาดหวังทั้งที่เป็นทิศทางบวกหรือข่าวดีและทิศทางลบหรือข่าวร้ายมีอิทธิพลต่อระยะเวลาในการประกาศกำไรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่กำไรไม่คาดหวัง พบว่ามีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างมีนัยสำคัญ จึงกล่าวได้ว่า กำไรไม่คาดหวังมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างมีนัยสำคัญเมื่อควบคุมทิศทางของกำไรไม่คาดหวัง สำหรับผลการทดสอบประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีไม่แตกต่างจากสมการที่ 1 และสมการที่ 2 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าผลการทดสอบคล้ายคลึงกับผลการทดสอบในสมการที่ 1 และสมการที่ 2 คือตัวแปรต่าง ๆ ยกเว้นกำไรไม่คาดหวังและระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมการประกาศกำไรประจำปีได้

ในสมการที่ 4 ได้เพิ่มตัวแปรที่เป็นผลกระทบร่วมอีก 2 ตัวแปรเข้ามาทดสอบตามผลการศึกษาในต่างประเทศที่พบว่า ผลกระทบร่วมระหว่างกำไรไม่คาดหวังกับทิศทางของกำไรไม่คาดหวัง และผลกระทบร่วมระหว่างกำไรไม่คาดหวังกับประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปี (Haw และคณะ ; 2003 Begley and Fischer ; 1998) จากผลการทดสอบ พบว่าผลกระทบร่วมระหว่างกำไรไม่คาดหวังกับทิศทางของกำไรไม่คาดหวัง และผลกระทบร่วมระหว่างกำไรไม่คาดหวังกับประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างไม่มีนัยสำคัญ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.012 และ 0.060 ตามลำดับ และค่า t-stat. เท่ากับ 0.083 และ 0.558 ตามลำดับ หลักฐานที่ได้แสดงให้เห็นว่าทิศทางของกำไรไม่คาดหวังและประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีไม่มีผลกระทบร่วมที่จะทำกำไรไม่คาดหวังมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับกำไรไม่คาดหวังพบว่ามีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างไม่ถึงขั้นมีนัยสำคัญ สะท้อนให้เห็นว่า กำไรไม่คาดหวังมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างไม่ถึงขั้นมีนัยสำคัญเมื่อควบคุมตัวแปรที่เป็นผลกระทบร่วมอีก 2 ตัว เนื่องจากตัวแปรที่เป็นผลกระทบร่วมกันทั้ง 2 ตัวมีกำไรไม่คาดหวังร่วมอยู่ด้วย จึงอาจทำให้ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเองจนส่งผลให้กำไรไม่คาดหวังไม่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงผลการทดสอบประเภทของรายงานผู้สอบบัญชี พบว่าผลการวิเคราะห์ไม่แตกต่างกันจาก 3 สมการแรก กล่าวคือ ประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างไม่ถึงขั้นมีนัยสำคัญ สำหรับระยะเวลาในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแสดงผลการทดสอบเช่นเดียวกับสมการที่ 2 และ

สมการที่ 3 นอกจากนี้ขนาดของกิจการ และสถานภาพทางการเงินมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งผลการทดสอบดังกล่าวแสดงผลตรงกันทั้ง 4 สมการ

นอกจากนี้ ในสมการที่ 5 เมื่อได้นำกลุ่มอุตสาหกรรมเข้ามาทดสอบเพิ่มเติม เนื่องจากคาดว่าน่าจะมีผลกระทบต่อกำไรไม่คาดหวัง ซึ่งอาจทำให้กำไรไม่คาดหวังมีอิทธิพลในการอธิบายระยะเวลาในการประกาศกำไรเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม รวมถึงอาจมีผลกระทบต่อระยะเวลาในการประกาศกำไร จึงได้ควบคุมกลุ่มอุตสาหกรรม ผลการทดสอบ พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของรายงานผู้สอบบัญชี กำไรไม่คาดหวัง และทิศทางของกำไรไม่คาดหวังกับระยะเวลาในการประกาศกำไรไม่เปลี่ยนแปลงไปจากสมการที่ 4 กรณีที่ยังไม่ได้ควบคุมกลุ่มอุตสาหกรรม ฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่ากลุ่มอุตสาหกรรมไม่มีอิทธิพลที่จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกำไรไม่คาดหวังกับระยะเวลาในการประกาศกำไรมีการเปลี่ยนแปลง

จากผลการทดสอบ สรุปได้ว่าระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีที่ไม่รวมระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงิน ไม่ได้รับอิทธิพลจากประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรไม่คาดหวัง แม้ว่าระยะเวลาดังกล่าวจะตัดผลกระทบจากระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินแล้ว เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมการประกาศกำไรที่แท้จริงของผู้บริหาร แต่จากผลการทดสอบพบว่า ระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินมีอิทธิพลต่อระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปี จึงอาจเป็นไปได้ว่าประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรไม่คาดหวังจะมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรเมื่อรวมระยะเวลาในการตรวจสอบด้วย

ในส่วนนี้นำเสนอตัวแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเพื่อใช้ในการประมาณระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงิน (AUDRLT) ตามที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในตอนต้นว่าได้อ้างอิงตัวแบบจากงานวิจัยของ Owusu-Ansah (2000) ซึ่งอ้างอิงในงานวิจัยของ Boonlert-U-Thai และคณะ (2002) สามารถแสดงได้ดังนี้

$$AUDRLT = \beta_0 + \beta_1 SIZE + \beta_2 EPS + \beta_3 LEVERAGE + \beta_4 AGE1 + \beta_5 EXTRA + \beta_6 MONTH + \beta_7 INVSTCOM + \epsilon$$

โดยที่

- AUDRLT คือ ระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินประจำปี
- SIZE คือ ขนาดของบริษัท
- EPS คือ ผลการดำเนินงาน
- LEVERAGE คือ สถานภาพทางการเงิน
- AGE1 คือ อายุของบริษัท

EXTRA	คือ รายการพิเศษ
MONTH	คือ การปิดงบการเงินตามปีปฏิทิน
INVSTCOM	คือ จำนวนบริษัทย่อยและบริษัทร่วม

ผลการทดสอบที่ได้จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ สามารถนำเสนอได้ดังนี้

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของปัจจัยที่มี

ความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินประจำปี

$$\text{AUDRLT} = \beta_0 + \beta_1 \text{SIZE} + \beta_2 \text{EPS} + \beta_3 \text{LEVERAGE} + \beta_4 \text{AGE1} + \beta_5 \text{EXTRA} \\ + \beta_6 \text{MONTH} + \beta_7 \text{INVSTCOM} + \varepsilon$$

Explanatory Variable	Predicted sign		
Constant	?	β	51.477**
		(t-stat.)	(17.348)
Size	-	β	0.001
		(t-stat.)	(0.313)
Eps	-	β	-0.101**
		(t-stat.)	(-4.042)
Leverage	+	β	0.864**
		(t-stat.)	(3.033)
Age1	-	β	0.011
		(t-stat.)	(0.840)
Extra	+	β	3.524**
		(t-stat.)	(3.722)
Month	+	β	-9.236**
		(t-stat.)	(-3.142)
Invstcom	+	β	0.242**
		(t-stat.)	(5.143)
Adjust R ²			5.70%
F-statistics			12.328**

N = 943

* และ ** บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์ของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงิน เพื่อนำค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรที่ได้จากการทดสอบมาประมาณระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงิน ซึ่งเป็นตัวแปรตัวหนึ่งในตัวแบบที่จะใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรไม่คาดหวังกับระยะเวลา

ในการประกาศกำไรประจำปี จากผลการวิเคราะห์ พบว่าผลการดำเนินงาน สถานภาพทางการเงิน รายการพิเศษ การปิดงบการเงินตามปีปฏิทิน และจำนวนบริษัทย่อยและบริษัทร่วม มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า การปิดงบการเงินตามปีปฏิทินมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับที่คาดหวังไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Owusu-Ansah (2000) และ Boonlert-U-Thai และคณะ (2002) นอกจากนี้ขนาดของกิจการ และอายุของบริษัทมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินอย่างไม่ถึงขั้นมีนัยสำคัญ ซึ่งทิศทางความสัมพันธ์ของอายุบริษัท สอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonlert-U-Thai และคณะ อย่างไรก็ตามแม้ว่าผลการวิเคราะห์ความถดถอยจะพบว่ามีตัวแปรบางตัวที่มีความสัมพันธ์อย่างไม่ถึงขั้นมีนัยสำคัญ แต่ผู้วิจัยได้นำตัวแปรทั้งหมดมาใช้ในการพยากรณ์ระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินสำหรับงานวิจัยนี้ เนื่องจากเป็นการอ้างอิงตัวแบบของผู้ที่เคยศึกษามาก่อนแล้ว จึงจำเป็นต้องใช้ตัวแปรทั้งหมดที่ศึกษาแล้วพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรทั้ง 7 ตัวที่ได้จากการทดสอบตามที่แสดงในตารางที่ 4.5 มาประมาณระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินตามสมการดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned} \text{AUDRLT} = & 51.477 + (0.001) \text{SIZE} + (-0.101) \text{EPS} + (0.864) \text{LEVERAGE} + \\ & (0.011) \text{AGE1} + (3.524) \text{EXTRA} + (-9.236) \text{MONTH} + \\ & (0.242) \text{INVSTCOM} \end{aligned}$$

ผู้วิจัยได้นำสินทรัพย์รวมมาแทนค่าในตัวแปร SIZE กำไรต่อหุ้นมาแทนค่าในตัวแปร EPS อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวมมาแทนค่าในตัวแปร LEVERAGE ระยะเวลาตั้งแต่วันจัดตั้งบริษัทจนถึงปัจจุบันมาแทนค่าในตัวแปร AGE1 บริษัทที่มีรายการพิเศษจะแทนค่าเป็น 1 แต่หากบริษัทไม่มีรายการพิเศษจะแทนค่าเป็น 0 โดยนำมาแทนค่าในตัวแปร EXTRA บริษัทที่ปิดบัญชีตามปีปฏิทินแทนค่าเป็น 1 แต่หากบริษัทปิดบัญชีไม่ตรงตามปีปฏิทินจะแทนค่าเป็น 0 ซึ่งนำมาแทนค่าในตัวแปร MONTH และจำนวนบริษัทย่อยและบริษัทร่วมที่นำมาจัดทำงานการเงินจะแทนค่าในตัวแปร INVSTCOM เมื่อได้แทนค่าครบทุกตัวแปรแล้วนำตัวเลขในแต่ละพจน์มาบวกกันจะได้ค่าประมาณระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินของบริษัทจดทะเบียน ซึ่งถือเป็นข้อมูลของตัวแปร AUDRLT ที่จะใช้สำหรับการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรไม่คาดหวังกับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีตามที่ได้แสดงผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4.4

จากผลการทดสอบที่ได้แสดงในตาราง 4.4 เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรไม่คาดหวังกับระยะเวลาในการประกาศกำไรที่ไม่รวม

ระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงิน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่แตกต่างจากงานวิจัยในต่างประเทศ เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่าระยะเวลาดังกล่าวน่าจะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการประกาศกำไรที่แท้จริงของบริษัทจดทะเบียนได้ แต่การศึกษาในต่างประเทศจะใช้ระยะเวลาประกาศกำไรประจำปีที่รวมระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินมาศึกษา ตัวอย่างเช่น ผลการศึกษาของ Haw และ คณะ (2003) Bahram (2002) Begley and Fischer (1998) Skinner (1994) Kross and Schroeder (1984) Givoly and Palmon (1982) และ Whittred (1980) พบว่า ประเภทของ รายงานผู้สอบบัญชีและกำไรไม่คาดหวังมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปี โดยรวมระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงิน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำระยะเวลาในการประกาศกำไรที่รวมระยะเวลาในการตรวจสอบมาทดสอบเพิ่มเติมว่ามีความสัมพันธ์กับประเภทของ รายงานผู้สอบบัญชีและกำไรไม่คาดหวังตามผลการศึกษาของต่างประเทศหรือไม่ สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (ระยะที่ 2 ตั้งแต่วันสิ้นงวดบัญชี

จนถึงวันที่ตลาดหลักทรัพย์ได้รับงบการเงิน กรณีกำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 1)

$$\text{LAG 2} = \beta_0 + \beta_1 \text{OPINION} + \beta_2 \text{UE} + \beta_3 \text{SIZE} + \beta_4 \text{LEVERAGE} + \beta_5 \text{AUDRLT} \\ + \beta_6 D_{\text{UE}} + \beta_7 \text{UE} * D_{\text{UE}} + \beta_8 \text{UE} * \text{OPINION} + \varepsilon$$

Explanatory Variable	Predicted sign		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Constant	?	β	58.327**	50.398**	50.562**	50.463**	50.576**
		(t-stat.)	(151.665)	(25.708)	(25.754)	(25.771)	(24.680)
Opinion	?	β	0.970**	0.855**	0.861**	0.834**	0.754**
		(t-stat.)	(5.597)	(4.912)	(4.945)	(4.726)	(4.222)
UE (1)	?	β	-0.008	-0.008	0.008	-0.059	-0.045
		(t-stat.)	(-0.508)	(-0.502)	(0.418)	(-1.312)	(-1.012)
Size	-	β	-0.113	-0.349*	-0.337*	-0.315*	-0.146
		(t-stat.)	(-0.796)	(-2.290)	(-2.208)	(-2.071)	(-0.867)
Leverage	+	β	0.240	0.018	0.008	-0.015	-0.104
		(t-stat.)	(1.627)	(0.117)	(0.053)	(-0.094)	(-0.622)
Audrlt	?	β		0.197**	0.196**	0.192**	0.194**
		(t-stat.)		(4.123)	(4.105)	(4.028)	(4.021)
D _{UE}	?	β			-0.281	-0.153	-0.179
		(t-stat.)			(-1.352)	(-0.702)	(-0.822)
UE*D _{UE}	?	β				0.126**	0.120*
		(t-stat.)				(2.648)	(2.522)
UE*Opinion	?	β				-0.038	-0.037
		(t-stat.)				(-1.124)	(-1.101)
Adjust R ²			3.90%	5.50%	5.60%	6.10%	9.60%
F-statistics			10.549**	11.983**	10.300**	8.711**	4.214**

N = 943

* และ ** บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

ผลการทดสอบในสมการที่ 1 ซึ่งนำประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรไม่คาดหวังมาทดสอบเพื่อพิจารณาว่ามีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีหรือไม่ รวมถึงได้ควบคุมขนาดของกิจการ และสถานภาพทางการเงินตามผลงานวิจัยในอดีตที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไร (Haw และคณะ 2003 ; Owusu-Ansah 2000) จากผลการทดสอบ พบว่าประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ในทิศทาง

เดียวกันกับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ 0.970 และค่า t-stat.เท่ากับ 5.597 ในขณะที่กำไรไม่คาดหวัง พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับระยะเวลาในการประกาศกำไรแต่ไม่ถึงขั้นมีนัยสำคัญ สำหรับตัวแปรควบคุมทั้ง 2 ตัวแปร พบว่าขนาดของกิจการ และสถานภาพทางการเงินมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างไม่มีนัยสำคัญ

สำหรับสมการที่ 2 ได้นำระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินเข้ามาทดสอบเพิ่มเติม เนื่องจากระยะเวลาที่บริษัทจดทะเบียนจะนำส่งงบการเงินให้กับตลาดหลักทรัพย์ได้นั้น จะมีระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินเกิดขึ้นมาก่อน ฉะนั้นระยะเวลาที่จะส่งงบการเงินน่าจะได้รับอิทธิพลจากระยะเวลาในการตรวจสอบ รวมถึงผลการศึกษาในต่างประเทศ พบว่าระยะเวลาในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปี (Owusu-Ansah : 2000) ดังนั้นสมการที่ 2 จึงได้นำระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินเข้ามาทดสอบเพื่อพิจารณาว่ามีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรหรือไม่ ผลการทดสอบ พบว่าระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีอย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงประเภทของรายงานผู้สอบบัญชียังคงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีอย่างมีนัยสำคัญเมื่อได้มีการควบคุมระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินเพิ่มเข้ามา ในขณะที่กำไรไม่คาดหวังไม่มีอิทธิพลในการอธิบายระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีเช่นเดียวกับสมการที่ 1 และเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เมื่อนำระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินเข้ามาทดสอบเพิ่มเติม ทำให้ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนให้เห็นว่าระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินมีอิทธิพลต่อขนาดของบริษัท เพราะเมื่อควบคุมระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินจึงทำให้ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างมีนัยสำคัญ

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกำไรไม่คาดหวังกับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีใน 2 สมการแรกนั้น ทำให้ทราบแต่เพียงว่าจำนวนเงินของกำไรไม่คาดหวังมีผลต่อระยะเวลาในการประกาศกำไรหรือไม่ แต่ไม่สามารถแบ่งแยกทิศทางของกำไรไม่คาดหวังได้ว่าบริษัทที่มีกำไรไม่คาดหวังเป็นบวกและบริษัทที่มีกำไรไม่คาดหวังเป็นลบจะมีผลต่อระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีแตกต่างกันหรือไม่ และจากผลการศึกษาของ Givoly and Palmon (1982) Skinner (1994) และ Begley and Fischer (1998) พบว่าบริษัทที่มีข่าวดีกับบริษัทที่มีข่าวไม่ดีจะใช้เวลาในการประกาศกำไรประจำปีแตกต่างกัน ฉะนั้นในสมการที่ 3 ได้นำทิศทางของกำไรไม่คาดหวังเข้ามาทดสอบเพิ่มเติมเพื่อให้ทราบว่าบริษัทที่มีกำไรไม่คาดหวังเป็นบวกหรือข่าวดี

และบริษัทที่มีกำไรไม่คาดหวังเป็นลบหรือข่าวร้ายจะมีอิทธิพลต่อระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีแตกต่างกันหรือไม่ จากผลการทดสอบ พบว่าทิศทางของกำไรไม่คาดหวังทั้งที่เป็นทิศทางบวกหรือข่าวดีและทิศทางลบหรือข่าวร้ายมีอิทธิพลต่อระยะเวลาในการประกาศกำไรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ประเภทของรายงานผู้สอบบัญชียังคงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีอย่างมีนัยสำคัญสำหรับกำไรไม่คาดหวัง พบว่ามีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างไม่ถึงขั้นมีนัยสำคัญแม้ว่าจะได้ควบคุมทิศทางของกำไรไม่คาดหวังแล้วก็ตาม

ในสมการที่ 4 ได้เพิ่มตัวแปรที่เป็นผลกระทบร่วมอีก 2 ตัวแปรเข้ามาทดสอบตามผลการศึกษาในต่างประเทศที่พบว่า ผลกระทบร่วมระหว่างกำไรไม่คาดหวังกับทิศทางของกำไรไม่คาดหวัง และผลกระทบร่วมระหว่างกำไรไม่คาดหวังกับประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปี (Haw และคณะ 2003 ; Begley and Fischer 1998) จากผลการทดสอบ พบว่าผลกระทบร่วมระหว่างกำไรไม่คาดหวังกับทิศทางของกำไรไม่คาดหวังมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ผลกระทบร่วมระหว่างกำไรไม่คาดหวังกับประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าทิศทางของกำไรไม่คาดหวังมีผลกระทบร่วมที่จะทำให้กำไรไม่คาดหวังมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Skinner (1994) และ Francis และคณะ (1994) ในขณะที่ประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีไม่มีผลกระทบร่วมที่จะทำให้กำไรไม่คาดหวังมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างมีนัยสำคัญ ผลดังกล่าวขัดแย้งกับการศึกษาของ Haw และคณะ (2003)

สำหรับประเภทของรายงานผู้สอบบัญชียังคงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อควบคุมระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงิน ทิศทางของกำไรไม่คาดหวัง และผลกระทบร่วมทั้ง 2 ตัวหรือไม่ก็ตาม ผลการทดสอบยังคงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Haw และคณะ (2003) Bahram (2002) และ Whittred (1980) ในขณะที่กำไรไม่คาดหวังและทิศทางของกำไรไม่คาดหวังมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างไม่ถึงขั้นมีนัยสำคัญ แม้จะได้ควบคุมระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงิน และตัวแปรที่เป็นผลกระทบร่วมอีก 2 ตัวแล้วก็ตาม ซึ่งผลดังกล่าวขัดแย้งกับผลการศึกษาของ Begley and Fischer (1998) Skinner (1994) Kross and Schroeder (1984) และ Givoly and Palmon (1982) นอกจากนี้ระยะเวลาในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกับสมการที่ 2 และสมการที่ 3

ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Owusu-Ansah (2000) รวมถึงผลการทดสอบขนาดของกิจการ ไม่แตกต่างจากสมการที่ 2 และสมการที่ 3 กล่าวคือ ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างมีนัยสำคัญ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Haw และคณะ (2003) และ Owusu-Ansah (2000) นอกจากนี้สถานการณ์ทางการเงิน พบว่ามีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา Haw และคณะ (2003)

นอกจากนี้ ในสมการที่ 5 เมื่อได้นำกลุ่มอุตสาหกรรมเข้ามาทดสอบเพิ่มเติม พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของรายงานผู้สอบบัญชี กำไรไม่คาดหวัง และทิศทางของกำไรไม่คาดหวังกับระยะเวลาในการประกาศกำไร ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากสมการที่ 4 กรณีที่ยังไม่ได้ควบคุมกลุ่มอุตสาหกรรม ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่ากลุ่มอุตสาหกรรมไม่มีผลกระทบที่จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกำไรไม่คาดหวังกับระยะเวลาในการประกาศกำไรมีการเปลี่ยนแปลง

จากผลการทดสอบ สรุปได้ว่าระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีโดยรวมระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินมีความสัมพันธ์กับประเภทของรายงานผู้สอบบัญชี และมีความสัมพันธ์กับกำไรไม่คาดหวังในลักษณะที่เป็นผลกระทบร่วมกันกับทิศทางของกำไรไม่คาดหวัง

4.3.4 การวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis)

จากการวัดค่ากำไรไม่คาดหวังที่ผู้วิจัยได้อธิบายไว้ในบทที่ 3 ว่างานวิจัยนี้จะมีวิธีวัดค่ากำไรไม่คาดหวัง 4 วิธี โดยได้นำกำไรสุทธิต่อหุ้น และกำไรจากกิจกรรมดำเนินงานปกติต่อหุ้น มาใช้ในการวัดค่ากำไรไม่คาดหวัง สาเหตุที่ผู้วิจัยใช้กำไรทั้ง 2 ชนิดมาวัดค่ากำไรไม่คาดหวัง เนื่องจากผลการศึกษาในต่างประเทศส่วนใหญ่จะใช้กำไรสุทธิ และกำไรจากกิจกรรมดำเนินงานปกติ มาเป็นตัวแทนในการวัดค่ากำไรไม่คาดหวัง ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าหากได้นำกำไรทั้ง 2 ชนิดมาทดสอบความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปี ผลที่ได้จากการวิเคราะห์จะแตกต่างกันหรือไม่ รวมถึงวิธีการคำนวณกำไรไม่คาดหวัง จะอยู่ภายใต้แนวความคิดที่ว่า ความคาดหวังกำไรในอนาคตของนักลงทุนขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานในอดีตของกิจการและระดับความผันผวนของกำไร กล่าวคือหากกำไรในอดีตโดยรวมมีแนวโน้มการเติบโตค่อนข้างคงที่หรือกำไรมีความผันผวนน้อย กำไรที่คาดหวังของปีปัจจุบันคือกำไรที่เกิดขึ้นจริงในปีก่อน แต่หากกำไรในอดีตโดยรวมมีการเติบโตไม่คงที่ โดยบางปีมีกำไรสูงหรือต่ำมากหรือมีความผันผวนมาก แสดงว่ากำไรในปีก่อนเพียงปีเดียวไม่สามารถส่งสัญญาณเกี่ยวกับกำไรในอนาคตได้ ต้องนำค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงกำไรในอดีตมารวมด้วย จึงจะทำให้กำไรในอดีตสามารถประมาณกำไรที่คาดหวังได้ ฉะนั้นงานวิจัยนี้จึงมีวิธีวัดค่ากำไรไม่คาดหวังทั้งหมด 4 วิธี

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.4 และตารางที่ 4.6 แสดงผลการทดสอบตามกำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 1 (กำไรที่คาดหวัง เท่ากับกำไรสุทธิต่อหุ้นในปีที่แล้วบวกด้วยค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงกำไรในอดีต แล้วนำกำไรสุทธิต่อหุ้นที่เกิดขึ้นจริงลบกับกำไรที่คาดหวัง) อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุสำหรับกำไรไม่คาดหวังอีก 3 วิธี พบว่า ผลการทดสอบตามกำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 3 (กำไรที่คาดหวัง เท่ากับกำไรจากกิจกรรมปกติต่อหุ้นในปีที่แล้วบวกด้วยค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงกำไรในอดีต แล้วนำกำไรจากกิจกรรมปกติต่อหุ้นที่เกิดขึ้นจริงลบกับกำไรที่คาดหวัง) ไม่แตกต่างจากกำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 1 ในขณะที่ผลการทดสอบตามกำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 2 (กำไรที่คาดหวัง เท่ากับกำไรสุทธิต่อหุ้นในปีที่แล้ว แล้วนำกำไรสุทธิต่อหุ้นที่เกิดขึ้นจริงลบกับกำไรที่คาดหวัง) และกำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 4 (กำไรที่คาดหวัง เท่ากับกำไรจากกิจกรรมปกติต่อหุ้นในปีที่แล้ว แล้วนำกำไรจากกิจกรรมปกติต่อหุ้นที่เกิดขึ้นจริงลบกับกำไรที่คาดหวัง) ไม่แตกต่างกัน ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากำไรสุทธิต่อหุ้น และกำไรจากกิจกรรมปกติต่อหุ้น มีความสามารถในการอธิบายระยะเวลาในการประกาศกำไรไม่แตกต่างกัน แต่วิธีการคำนวณกำไรไม่คาดหวัง 2 วิธี แสดงผลการทดสอบแตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของระยะเวลาในการประกาศกำไรทั้ง 2 ระยะเวลา ในกรณีกำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 2 เท่านั้น สามารถนำเสนอได้ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหว (ระยะที่ 1 ตั้งแต่วันที่ในรายงานผู้สอบบัญชี จนถึงวันที่ตลาดหลักทรัพย์ได้รับงบการเงิน กรณีกำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 2)

$$\text{LAG 1} = \beta_0 + \beta_1 \text{OPINION} + \beta_2 \text{UE} + \beta_3 \text{SIZE} + \beta_4 \text{LEVERAGE} + \beta_5 \text{AUDRLT} \\ + \beta_6 D_{\text{UE}} + \beta_7 \text{UE} * D_{\text{UE}} + \beta_8 \text{UE} * \text{OPINION} + \varepsilon$$

Explanatory Variable	Predicted sign		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Constant	?	β	16.355**	48.098**	47.692**	47.744**	50.187**
		(t-stat.)	(13.519)	(7.836)	(7.747)	(7.750)	(7.866)
Opinion	?	β	-0.550	-0.082	-0.091	-0.032	-0.721
		(t-stat.)	(-1.010)	(-0.151)	(-0.167)	(-0.058)	(-1.303)
UE (2)	?	β	-0.085	-0.098	-0.104**	-0.039	-0.137
		(t-stat.)	(-1.483)	(-1.734)	(-1.971)	(-0.267)	(-1.082)
Size	-	β	-0.395	0.547	0.522	0.485	0.135
		(t-stat.)	(-0.881)	(1.149)	(1.093)	(1.011)	(0.257)
Leverage	+	β	-0.487	0.408	0.415	0.443	-0.564
		(t-stat.)	(-1.051)	(0.837)	(0.851)	(0.905)	(-1.085)
Audrit	?	β		-0.790**	-0.786**	-0.780**	-0.705**
		(t-stat.)		(-5.272)	(-5.241)	(-5.193)	(-4.680)
D _{UE}	?	β			0.560	0.440	0.426
		(t-stat.)			(0.874)	(0.670)	(0.662)
UE*D _{UE}	?	β				-0.145	-0.054
		(t-stat.)				(-0.920)	(-0.414)
UE*Opinion	?	β				-0.063	0.076
		(t-stat.)				(-0.638)	(0.756)
Adjust R ²			0.30%	3.10%	3.10%	3.00%	8.70%
F-statistics			1.793	7.035**	5.988**	4.592**	3.888**

N = 943

* และ ** บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุตามตารางที่ 4.7 แสดงผลการทดสอบในสมการที่ 1 สมการที่ 2 และสมการที่ 3 ไม่แตกต่างจากผลการทดสอบตามตารางที่ 4.4 แต่สำหรับสมการที่ 4 เมื่อได้นำตัวแปรที่เป็นผลกระทบรวมทั้ง 2 ตัวเข้ามาทำการทดสอบเพิ่มเติม พบว่าผลกระทบระหว่างกำไรไม่คาดหวังกับทิศทางของกำไรไม่คาดหวัง และผลกระทบระหว่าง

กำไรไม่คาดหวังกับประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างไม่มีนัยสำคัญ ในขณะที่ผลการทดสอบตามตารางที่ 4.4 ผลกระทบรวมทั้ง 2 ตัวมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระยะเวลาในการประกาศกำไรอย่างไม่มีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามแม้ว่าทิศทางความสัมพันธ์จะแตกต่างกันแต่ระดับความมีนัยสำคัญไม่แตกต่างกัน จึงสามารถสรุปได้ว่าวิธีการคำนวณกำไรไม่คาดหวังทั้ง 2 วิธีมีผลทำให้กำไรไม่คาดหวังมีอิทธิพลในการอธิบายระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีที่ไม่รวมระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินไม่แตกต่างกัน

และเมื่อพิจารณาผลการทดสอบในสมการที่ 5 ซึ่งนำกลุ่มอุตสาหกรรมเข้ามาทดสอบเพิ่มเติม พบว่า ผลการทดสอบไม่แตกต่างจากผลการทดสอบที่ไม่นำกลุ่มอุตสาหกรรมเข้ามาควบคุมในสมการที่ 4 ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่ากลุ่มอุตสาหกรรมไม่มีผลกระทบที่จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกำไรไม่คาดหวังกับระยะเวลาในการประกาศกำไรมีการเปลี่ยนแปลง

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหว (ระยะที่ 2 ตั้งแต่วันสิ้นงวดบัญชี จนถึงวันที่ตลาดหลักทรัพย์ได้รับงบการเงิน กรณีกำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 2)

$$\text{LAG 2} = \beta_0 + \beta_1 \text{OPINION} + \beta_2 \text{UE} + \beta_3 \text{SIZE} + \beta_4 \text{LEVERAGE} + \beta_5 \text{AUDRLT} + \beta_6 D_{\text{UE}} + \beta_7 \text{UE} * D_{\text{UE}} + \beta_8 \text{UE} * \text{OPINION} + \varepsilon$$

Explanatory Variable	Predicted sign		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Constant	?	β	58.328**	50.448**	50.494**	50.457**	50.701**
		(t-stat.)	(151.701)	(25.711)	(25.649)	(25.683)	(24.654)
Opinion	+	β	0.971**	0.855**	0.856**	0.812**	0.739**
		(t-stat.)	(5.614)	(4.918)	(4.920)	(4.633)	(4.144)
UE (2)	-	β	-0.014	-0.011	-0.007	-0.079	-0.070
		(t-stat.)	(-0.778)	(-0.605)	(-0.292)	(-1.691)	(-1.712)
Size	-	β	-0.115	-0.349*	-0.346*	-0.314*	-0.149
		(t-stat.)	(-0.806)	(-2.289)	(-2.265)	(-2.053)	(-0.880)
Leverage	+	β	0.242	0.020	0.019	-0.003	-0.098
		(t-stat.)	(1.643)	(0.127)	(0.122)	(-0.016)	(-0.586)
Audrlt	+	β		0.196**	0.196**	0.190**	0.188**
		(t-stat.)		(4.094)	(4.080)	(3.978)	(3.875)
D_{UE}	-	β			-0.063	0.029	0.052
		(t-stat.)			(-0.308)	(0.140)	(0.252)
$\text{UE} * D_{\text{UE}}$?	β				0.123**	0.124**
		(t-stat.)				(2.442)	(2.929)
$\text{UE} * \text{Opinion}$?	β				-0.018	-0.038
		(t-stat.)				(-0.487)	(-1.186)
Adjust R ²			3.90%	5.50%	5.40%	5.80%	
F-statistics			10.649**	12.007**	10.012**	8.294**	

N = 943

* และ ** บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

ผลการทดสอบตามตารางที่ 4.8 แสดงผลการทดสอบในสมการที่ 1 สมการที่ 2 และสมการที่ 3 ไม่แตกต่างจากผลการทดสอบตามตารางที่ 4.6 แต่สำหรับสมการที่ 4 เมื่อได้นำผลกระทบร่วมทั้ง 2 เข้ามาทดสอบเพิ่มเติม พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของทิศทางกำไรไม่คาดหวังเท่ากับ 0.029 ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของทิศทางกำไรไม่

คาดหวังตามตารางที่ 4.6 เท่ากับ -0.153 อย่างไรก็ตามแม้ว่าทิศทางความสัมพันธ์จะแตกต่างกัน แต่ระดับความมีนัยสำคัญไม่แตกต่างกัน จึงสามารถสรุปได้ว่าวิธีการคำนวณกำไรไม่คาดหวังทั้ง 2 วิธีมีผลทำให้กำไรไม่คาดหวังมีอิทธิพลในการอธิบายระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีที่รวมระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ ผลการทดสอบในสมการที่ 5 ที่ได้นำกลุ่มอุตสาหกรรมเข้ามาทดสอบเพิ่มเติม พบว่า ผลการทดสอบไม่เปลี่ยนแปลงจากผลการทดสอบที่ไม่นำกลุ่มอุตสาหกรรมเข้ามาควบคุมในสมการที่ 4 ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่ากลุ่มอุตสาหกรรมไม่มีผลกระทบที่จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกำไรไม่คาดหวังกับระยะเวลาในการประกาศกำไรมีการเปลี่ยนแปลง

สำหรับผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุกรณีกำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 3 (กำไรที่คาดหวัง เท่ากับกำไรจากกิจกรรมปกติต่อหุ้นในปีที่แล้วบวกด้วยค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงกำไรในอดีต แล้วนำกำไรจากกิจกรรมปกติต่อหุ้นที่เกิดขึ้นจริงลบกับกำไรที่คาดหวัง) ผลการทดสอบพบว่า ระยะเวลาในการประกาศกำไรที่ไม่รวมระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินไม่ได้รับอิทธิพลจากประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรไม่คาดหวัง แม้ว่าจะระยะเวลาดังกล่าวจะตัดผลกระทบจากรยะเวลาในการตรวจสอบแล้ว แต่จากผลการทดสอบพบว่าระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินมีอิทธิพลต่อระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปี ซึ่งได้แสดงผลการทดสอบไว้ในภาคผนวกตารางที่ 1 และผลดังกล่าวเหมือนกันกับกรณีใช้กำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 1 ที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.4 นอกจากนี้ยังพบว่าระยะเวลาในการประกาศกำไรที่รวมระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินมีความสัมพันธ์กับประเภทของรายงานผู้สอบบัญชี และมีความสัมพันธ์กับกำไรไม่คาดหวังในลักษณะที่เป็นผลกระทบร่วมกับทิศทางของกำไรไม่คาดหวัง ซึ่งผลการทดสอบได้แสดงไว้ในภาคผนวก ตารางที่ 3 และผลดังกล่าวเหมือนกันกับกรณีใช้กำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 1 ที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.6

สำหรับกรณีกำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 4 (กำไรที่คาดหวัง เท่ากับกำไรจากกิจกรรมปกติต่อหุ้นในปีที่แล้ว แล้วนำกำไรจากกิจกรรมปกติต่อหุ้นที่เกิดขึ้นจริงลบกับกำไรที่คาดหวัง) ผลการทดสอบพบว่า ระยะเวลาในการประกาศกำไรที่ไม่รวมระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินไม่ได้รับอิทธิพลจากประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรไม่คาดหวัง ซึ่งได้แสดงผลการทดสอบไว้ในภาคผนวกตารางที่ 2 รวมถึงผลดังกล่าวเหมือนกันกับกรณีใช้กำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 2 ที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.7 และยังพบว่าระยะเวลาในการประกาศกำไรที่รวมระยะเวลาในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์กับประเภทของรายงานผู้สอบบัญชี และมีความสัมพันธ์กับกำไรไม่คาดหวังในลักษณะที่เป็นผลกระทบร่วมกับทิศทางของกำไรไม่คาดหวัง โดยแสดงผลไว้ในภาคผนวก ตารางที่ 4 และผลดังกล่าวเหมือนกันกับกรณีใช้กำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 2 ที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.8